

Praktisch instrument voor voogden

Inleiding tot internationale
bescherming

Praktisch instrument voor voogden

Inleiding tot internationale bescherming

Oktober 2023

Het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) is op 19 januari 2022 omgedoopt tot Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA). Alle verwijzingen naar het EASO, EASO-producten en EASO-instanties gelden als verwijzingen naar het EUAA.

Manuscript voltooid in september 2023

Het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA), het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) of personen die namens het EUAA of het FRA optreden, zijn niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel van de volgende informatie wordt gemaakt.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-370-3 doi:10.2847/281890 BZ-03-23-276-NL-N

© Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA) en Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), 2025

Foto voorblad, Photographee.eu © AdobeStock, 2025

Overname met bronvermelding toegestaan. Voor het gebruik of de reproductie van onderdelen die niet het eigendom zijn van het EUAA of het FRA, kan het nodig zijn rechtstreeks om toestemming van de respectieve houders van het recht te verzoeken.

Over deze reeks

Het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA) en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) hebben samengewerkt aan een reeks van praktische instrumenten voor voogden van niet-begeleide kinderen die internationale bescherming nodig hebben. Het doel is om voogden te ondersteunen bij hun dagelijkse taken en verantwoordelijkheden tijdens de asielprocedure, met inbegrip van de procedure op grond van Verordening (EU) nr. 604/2013 (de Dublin III-verordening) ⁽¹⁾ en tijdelijke bescherming. De reeks praktische instrumenten behandelt de volgende onderwerpen:

- tijdelijke bescherming;
- inleiding tot internationale bescherming;
- de reguliere asielprocedure;
- transnationale procedures.

De vier brochures vullen elkaar aan.

Het doel van deze praktische instrumenten is om de voogd in staat te stellen de kinderen beter te informeren en bij te staan in het proces, en zo de kinderen te helpen de relevantie van de betrokken stappen beter te begrijpen. De kinderen zullen beter in staat zijn daadwerkelijk deel te nemen en weloverwogen beslissingen te nemen.

Goed functionerende voogdijstelsels zijn van essentieel belang om het belang en de rechten van het kind te bevorderen. Voogden hebben tot taak ervoor te zorgen dat er tijdens de specifieke procedure, en totdat er een duurzame oplossing is gevonden, rekening wordt gehouden met de juridische, sociale, medische en psychologische behoeften van het kind.

Ter voorbereiding op het opstellen van deze praktische instrumenten hebben het EUAA en het FRA het Europees netwerk van voogdijinstellingen geraadpleegd door middel van een snelle beoordeling van de behoeften om de doelstellingen en onderwerpen van de praktische instrumenten te bepalen.

Gezien de doelgroep van deze reeks zijn de instrumenten gebaseerd op het handboek over voogdij van het FRA en de Europese Commissie ⁽²⁾ en zijn ze consistent met de opleidingsmodules van het FRA voor voogden ⁽³⁾ en met het opleidingscurriculum van het EUAA ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ [Verordening \(EU\) nr. 604/2013](#) van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking) (PB L 180 van 29.6.2013).

⁽²⁾ FRA en de Europese Commissie, [Voogdij over kinderen die van ouderlijke zorg verstoken zijn – Handboek voor de versterking van voogdijstelsels om te voorzien in de specifieke behoeften van minderjarige slachtoffers van mensenhandel](#), 30 juni 2014.

⁽³⁾ De e-learningwebsite van het FRA is beschikbaar op: <https://e-learning.fra.europa.eu/?lang=nl>.

⁽⁴⁾ De opleidingscatalogus van het EUAA is beschikbaar op: <https://euaa.europa.eu/publications/training-catalogue-20222023>.

Inhoud

Lijst van afkortingen.....	5
Over dit instrument	6
1. Wat is internationale bescherming?	8
1.1. Vluchtelingenstatus.....	9
1.2. Subsidiaire bescherming	10
2. Wat zijn de belangrijkste beginselen van internationale bescherming?	13
3. Wat is het rechtskader met betrekking tot kinderrechten in internationale bescherming?	18
3.1. Internationaal en regionaal rechtskader	18
3.2. EU-rechtskader.....	19
4. Wat moet ik als voogd doen om het kind dat om internationale bescherming verzoekt, te ondersteunen?	22
4.1. Hoe ondersteun ik het kind?.....	22
4.2. Hoe kan het belang van het kind in de asielprocedure worden gewaarborgd?	27
4.3. Hoe de deelname van het kind te vergemakkelijken.....	29
Bijlage 1. Andere bronnen	31
Lijst van figuren.....	34

Lijst van afkortingen

Afkorting	Definitie
ER	erkenningsrichtlijn – Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking)
EU+-landen	EU-lidstaten en geassocieerde Schengenlanden
EUAA	Asielagentschap van de Europese Unie
EVRM	Europees Verdrag voor de rechten van de mens – Raad van Europa, Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zoals gewijzigd bij Protocollen nrs. 11 en 14, 4 november 1950, ETS 5
FRA	Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten
GEAS	gemeenschappelijk Europees asielstelsel
Lidstaten	EU-lidstaten
RAP	richtlijn asielprocedures – Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking)
ROV	richtlijn opvangvoorzieningen – Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)
Vluchtelingenverdrag	Het Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen en het bijbehorende Protocol van 1967 (in de asielwetgeving van de EU en door het Hof van Justitie van de EU aangeduid als “het Verdrag van Genève”)
VRK	Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind

Over dit instrument

Dit instrument is vooral bedoeld als inleiding tot internationale bescherming ⁽⁵⁾.

Het doel van het instrument is om nieuw aangestelde voogden vertrouwd te maken met het begrip internationale bescherming, mogelijke vormen van bescherming die worden erkend via de asielprocedure, het relevante rechtskader en de daarmee samenhangende rechten van het kind.

Het instrument bestaat uit vier delen:

1. Wat is internationale bescherming?

Dit hoofdstuk bundelt de basisdefinities uit de internationale en Europese wetgeving en geeft een algemeen overzicht van de vluchtelingenstatus en de subsidiaire beschermingsstatus.

2. Wat zijn de belangrijkste beginselen van internationale bescherming?

In dit hoofdstuk worden de beginselen van *non-refoulement*, het recht om asiel aan te vragen, het recht op leven en het verbod op foltering toegelicht.

3. Wat is het rechtskader met betrekking tot kinderrechten in internationale bescherming?

Dit hoofdstuk beschrijft de beginselen en belangrijkste rechten in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK) ⁽⁶⁾ en hun verband met internationale bescherming.

4. Wat moet ik als voogd doen om het kind dat om internationale bescherming verzoekt, te ondersteunen?

Dit hoofdstuk biedt een leidraad voor de voogd over de belangrijkste elementen waarmee hij rekening moet houden wanneer hij kinderen ondersteunt bij het verkrijgen van internationale bescherming.

Het instrument bevat hyperlinks naar andere bronnen en informatie over internationale bescherming.

Disclaimer

Dit instrument werd ontwikkeld terwijl het gemeenschappelijke Europese asielstelsel (GEAS) door de EU-instellingen werd hervormd. Ten tijde van het opstellen waren meerdere instrumenten alleen beschikbaar als voorstellen en niet als definitieve en goedgekeurde

⁽⁵⁾ Zie voor meer informatie over tijdelijke bescherming [*Praktisch instrument voor voogden – Tijdelijke bescherming voor niet-begeleide kinderen die Oekraïne ontvluchten*](#) van het EUAA-FRA, november 2022.

⁽⁶⁾ Algemene Vergadering van de VN, [*Verdrag inzake de rechten van het kind*](#), 20 november 1989, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 1577, blz. 3.

juridische documenten. Daarom is dit instrument opgesteld op basis van de instrumenten van het GEAS die ten tijde van de ontwikkeling ervan wettelijk van kracht waren.

De informatie in dit instrument is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid onderzocht, geëvalueerd en geanalyseerd. Dit document pretendeert echter niet uitputtend te zijn.

1. Wat is internationale bescherming?

Internationale bescherming is de manier waarop staten onderdanen van derde landen **beschermen** wanneer zij **het risico lopen op vervolging of ernstige schade in het land waarvan zij de nationaliteit bezitten of waar zij gewoonlijk verblijven (indien zij staatloos zijn)**. Een persoon kan internationale bescherming nodig hebben als hij bang is terug te keren naar zijn land van herkomst of zijn gewone verblijfplaats omdat hij een gegronde angst voor vervolging heeft vanwege zijn ras, godsdienst, nationaliteit, politieke opinie of lidmaatschap van een bepaalde sociale groep, of omdat hij het risico loopt ernstige schade te lijden.

Op internationaal niveau zijn het Vluchtelingenverdrag van 1951 en het bijbehorende Protocol van 1967 ⁽⁷⁾ de belangrijkste rechtsinstrumenten op het gebied van internationale bescherming, in het bijzonder met betrekking tot **vluchtelingenstatus** en het **beginsel van non-refoulement**. Het verdrag bepaalt wie een vluchteling is, zijn rechten en de internationale normen voor zijn behandeling.

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan internationale bescherming en eerbiediging van de grondrechten is op Europees niveau het GEAS opgericht. Met name in Richtlijn 2011/95/EU (ER) ⁽⁸⁾ werd een **aanvullende vorm van internationale bescherming geïntroduceerd die “subsidiare bescherming”** wordt genoemd.

Wees u ervan bewust dat tijdelijke bescherming ook een vorm van internationale bescherming is. Tijdelijke bescherming is een buitengewone maatregel om, in geval van een massale toestroom van ontheemden uit derde landen die niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren, aan deze personen onmiddellijke en tijdelijke bescherming te bieden. De rechtsgrondslag is te vinden in Richtlijn 2001/55/EG van de Raad ⁽⁹⁾, die na de conflicten in het voormalige Joegoslavië in 2001 werd vastgesteld, maar in maart 2022 pas voor het eerst in gang werd gezet na de militaire invasie van Rusland in Oekraïne. Richtlijn 2001/55/EG van de Raad werd geactiveerd om personen die Oekraïne ontvluchten, in staat te stellen tijdelijke bescherming aan te vragen en onmiddellijk toegang te krijgen tot bescherming in de EU.

⁽⁷⁾ Algemene Vergadering van de VN, [Verdrag betreffende de status van vluchtelingen](#), Genève, 28 juli 1951, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 189, blz. 137, en het [Protocol betreffende de status van vluchtelingen](#), 31 januari 1967, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 606, blz. 267 (in de asielwetgeving van de EU en door het Hof van Justitie van de Europese Unie aangeduid als “Verdrag van Genève”).

⁽⁸⁾ [Richtlijn 2011/95/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking) (PB L 337 van 20.12.2011).

⁽⁹⁾ [Richtlijn 2001/55/EG van de Raad](#) van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (PB L 212 van 7.8.2001).

Sommige lidstaten kunnen kinderen ook andere vormen van nationale bescherming bieden, zoals een verblijfsvergunning op basis van hun minderjarige leeftijd, een verblijfsvergunning onder nationale bescherming, bijvoorbeeld op humanitaire gronden om studieredenen of gezondheidsredenen of bijzondere bescherming voor slachtoffers van huiselijk geweld.

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie over de toepassing van de richtlijn tijdelijke bescherming op kinderen [*Praktisch instrument voor voogden – Tijdelijke bescherming voor niet-begeleide kinderen die Oekraïne ontvluchten*](#) van het EUAA-FRA, november 2022.

1.1. Vluchtelingenstatus

In het Vluchtelingenverdrag van 1951 ⁽¹⁰⁾ en de ER ⁽¹¹⁾ wordt bepaald wie een vluchteling is.

Artikel 2, punt d), ER (herschikking)

“vluchteling”: een onderdaan van een derde land die zich wegens een gegronde vrees voor vervolging om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, buiten het land bevindt waarvan hij de nationaliteit bezit en de bescherming van dat land niet kan of, wegens deze vrees, niet wil inroepen, dan wel een staatloze die zich om dezelfde reden buiten het land bevindt waar hij vroeger gewoonlijk verbleef en daarheen niet kan, dan wel wegens genoemde vrees niet wil terugkeren, en op wie artikel 12 [uitsluiting] niet van toepassing is.

Verzoekers komen in aanmerking voor de vluchtelingenstatus als zij voldoen aan alle erkenningscriteria van de definitie van vluchtelingen, zoals hieronder vermeld:

- zij bevinden zich **buiten** het land waarvan zij de nationaliteit bezitten of, voor staatloze verzoekers, het land waar zij vroeger gewoonlijk verbleven;
- zij hebben een **gegronde vrees voor vervolging**;
- de vervolging vindt plaats op een of meer van de **vijf gronden** (ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep);
- door deze vrees is de verzoeker **niet in staat of niet bereid om de bescherming van zijn land in te roepen**.

Geen van de uitsluitingsbepalingen is van toepassing. Uitsluiting is van toepassing als er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat een kind — dat de minimumleeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid heeft bereikt — bijvoorbeeld oorlogsmisdaden of een ernstig

⁽¹⁰⁾ Artikel 1A, punt 2, Vluchtelingenverdrag.

⁽¹¹⁾ Artikel 2, punt d), ER.

niet-politiek misdrijf heeft gepleegd buiten het land waar het kind asiel aanvraagt (of, in het geval van subsidiaire bescherming, dat het kind een gevaar vormt voor de gemeenschap of de veiligheid van de lidstaat) ⁽¹²⁾.

De ER bevat de definities van de kernbegrippen van de definitie van vluchteling, namelijk daden van vervolging ⁽¹³⁾, actoren van vervolging ⁽¹⁴⁾, actoren van bescherming ⁽¹⁵⁾, de definities van elk van de vijf gronden voor vervolging ⁽¹⁶⁾ en de grond van uitsluiting ⁽¹⁷⁾.

1.2. Subsidiaire bescherming

De vluchtelingenstatus kan alleen worden verleend als er een verband bestaat tussen de gegronde vrees voor vervolging en ten minste één van de vijf bovengenoemde gronden. Er zijn ook andere situaties waarin personen bij terugkeer naar hun land van herkomst het risico zouden lopen om aan ernstige schade te worden blootgesteld en daarom bescherming nodig zouden hebben. Het *asielacquis* van de EU voorziet in een aanvullende vorm van internationale bescherming: subsidiaire bescherming.

Artikel 2, punt f), ER (herschikking)

een onderdaan van een derde land of een staatloze die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt, doch ten aanzien van wie er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat, wanneer hij naar zijn land van herkomst, of in het geval van een staatloze, naar het land waar hij vroeger gewoonlijk verbleef, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade ... en op wie artikel 17, leden 1 en 2, niet van toepassing is

Een persoon komt in aanmerking voor subsidiaire bescherming als hij of zij:

- **niet in aanmerking komt** voor de vluchtelingenstatus;
- en
- in geval van terugkeer naar het land van herkomst een **reëel risico** zou lopen op ernstige schade.

⁽¹²⁾ De uitsluitingsgronden voor de vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming zoals vastgelegd in de ER zijn vergelijkbaar en vloeien voort uit de bepalingen van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag van 1951. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat de in de ER genoemde uitsluitingsgronden voor de vluchtelingenstatus (artikel 12) en subsidiaire bescherming (artikel 17) niet precies identiek zijn. Artikel 17, lid 1, verwijdert enkele van de vereisten met betrekking tot ernstige misdrijven (artikel 17, lid 1, punt b)) en introduceert aanvullende uitsluitingsgronden (artikel 17, lid 1, punt d) en artikel 17, lid 3) voor subsidiaire bescherming. Zie voor verdere richtsnoeren de [Praktische gids: Uitsluiting](#) van het EASO, januari 2017.

⁽¹³⁾ Artikel 9 ER.

⁽¹⁴⁾ Artikel 6 ER.

⁽¹⁵⁾ Artikel 7 ER.

⁽¹⁶⁾ Artikel 10 ER.

⁽¹⁷⁾ Artikelen 12 en 17 ER.

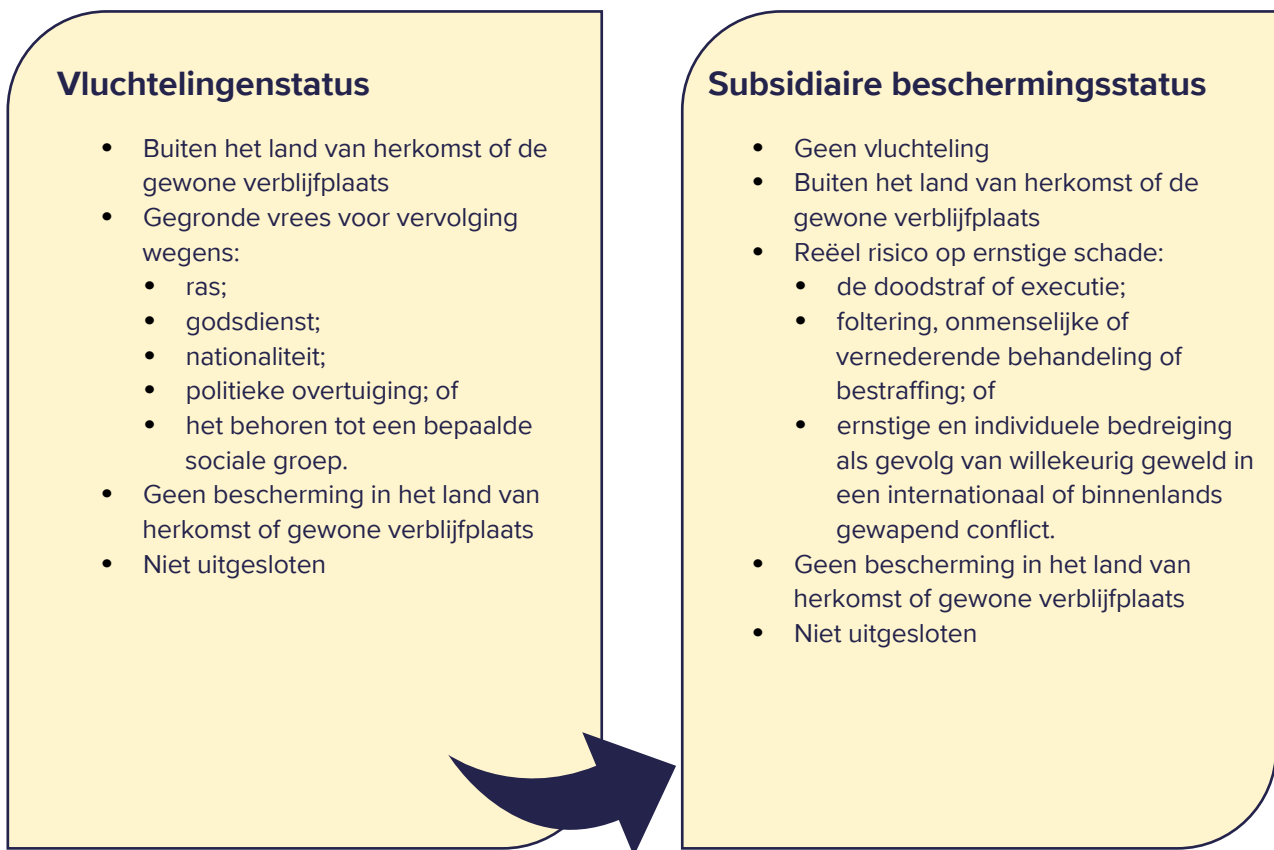

Ernstige schade bestaat uit:

- de **doodstraf** of executie; of
- foltering of **onmenselijke** of vernederende **behandeling** of bestraffing; of
- een ernstige en individuele **bedreiging** van het **leven** of de **persoon** van een **burger** als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict ⁽¹⁸⁾.

De beslissingsautoriteit zal altijd eerst onderzoeken of de verzoeker in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus en, zo niet, of de verzoeker in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming ⁽¹⁹⁾.

Figuur 1. Soorten bescherming

Merk op dat sommige EU+-landen op basis van hun eigen nationale wetgeving ook een vorm van nationale bescherming kunnen verlenen via de internationale beschermingsprocedure of na indiening van een specifiek verzoek rechtstreeks bij de bevoegde autoriteiten. Bijzondere beschermingstitels op humanitaire gronden worden niet beschouwd als een vorm van

⁽¹⁸⁾ Artikel 15 ER.

⁽¹⁹⁾ Artikel 10, lid 2, van [Richtlijn 2013/32/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking) (PB L 180/60 van 29.6.2013) (RAP).

internationale bescherming. Dergelijke titels zijn meestal beperkt in de tijd en kunnen worden verlengd. Meer informatie vindt u in uw nationale wetgeving.

Praktische tip

Het is belangrijk dat u als voogd op de hoogte bent van de elementen van de definitie van de vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming, om het kind te helpen begeleiden in de asielprocedure, om het verzoek te helpen registreren en om de relevante documenten en verklaringen mee te brengen naar het persoonlijke onderhoud.

Als een kind u bijvoorbeeld vertelt over een situatie van vervolging of het risico op ernstige schade als het terugkeert, kunt u benadrukken dat het belangrijk is om die informatie te delen met de bevoegde autoriteit.

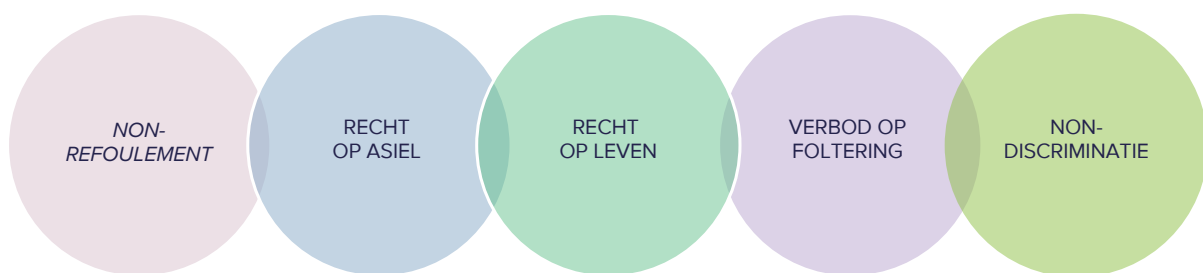

2. Wat zijn de belangrijkste beginselen van internationale bescherming?

In internationale mensenrechtenwetgeving ⁽²⁰⁾ zijn de verplichtingen van regeringen vastgelegd om op bepaalde manieren te handelen of zich te onthouden van bepaalde handelingen om mensenrechten en fundamentele vrijheden van individuen of groepen te bevorderen en te beschermen. Mensenrechten worden gewoonlijk opgevat als de onvervreembare rechten waarop een persoon recht heeft enkel en alleen omdat hij mens is. Zij zijn gebaseerd op de onderliggende beginselen van universaliteit, gelijkheid en non-discriminatie, en zijn verankerd in verdragen, regels van internationaal gewoonterecht, EU-recht, nationale wetgeving en andere normen die deze definiëren en helpen het volledige genot ervan te waarborgen. Mensenrechten gelden voor alle individuen, inclusief iedereen die internationale bescherming zoekt. Hier ziet u hoe sommige geselecteerde belangrijke grondrechten ook verband houden met het recht op asiel.

Figuur 2. Het verband tussen de grondrechten en het recht op asiel

Beginsel van *non-refoulement*

Non-refoulement heeft betrekking op de verplichting van staten om zich te onthouden van het op enigerlei wijze uitwijzen of terugsturen van een persoon naar een land waar hij of zij het risico loopt om te worden vervolgd en/of gefolterd en/of aan onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing te worden onderworpen. Het beginsel van *non-refoulement* is een

⁽²⁰⁾ Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten, "International Human Rights Law", beschikbaar op <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law>.

kernbeginsel van het internationale en het EU-vluchtelingenrecht. Het is verankerd in het Vluchtelingenverdrag van 1951 ⁽²¹⁾ en in een aantal mensenrechteninstrumenten ⁽²²⁾.

Het verbod op *refoulement* geldt voor alle personen binnen de jurisdictie van een staat, ook in het kader van niet-toelating en afwijzing aan de grenzen. Het is van toepassing op elke vorm van gedwongen verwijdering, waaronder deportatie, uitzetting, uitwijzing, informele overdracht (“renditions”) en niet-toelating aan de grens in elke fase van de asielprocedure.

Het **beginsel van non-refoulement geldt in alle omstandigheden**, ongeacht de juridische status van de persoon (bijv. ongedocumenteerde migranten) en in alle administratieve beslissingen in verband met het verblijf of de verwijdering van de persoon op het grondgebied (bijv. uitzetting).

Het beginsel van *non-refoulement* verbiedt zowel direct als indirect *refoulement*:

- **direct** *refoulement* betekent het terugsturen van een persoon naar een land waar hij het risico loopt op vervolging en/of foltering, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing;
- **indirect** *refoulement* (ook bekend als *ketenrefoulement*, secundair *refoulement* of voorwaarts *refoulement*) betekent de terugkeer van een persoon naar een derde land zonder voldoende garanties dat hij beschermd zal worden tegen *refoulement* naar het land waar hij het risico loopt op vervolging en/of foltering, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

In elk individueel geval moet voorafgaand aan een weigering van toegang of verwijdering naar een derde land door de autoriteiten een **betrouwbare beoordeling** van het risico van direct of indirect *refoulement* worden uitgevoerd.

⁽²¹⁾ Overeenkomstig Artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag mag een staat niet *op welke wijze ook, een vluchteling uitzetten of terugleiden (“refouler”) naar de grenzen van een grondgebied waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden op grond van zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging*.

⁽²²⁾ Algemene Vergadering van de VN, [Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing](#), 10 december 1984, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 1465, blz. 85; Algemene Vergadering van de VN, [Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten](#), 16 december 1966, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 999, blz. 171; Raad van Europa, [Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden](#), zoals gewijzigd bij Protocollen nrs. 11 en 14 van 4 november 1950, ETS 5 (EVRM); Europese Unie, [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie](#), 26 oktober 2012, 2012/C 326/02.

Collectieve uitzetting

Collectieve uitzetting is eveneens verboden.

Dit betekent dat staten personen niet kunnen uitzetten zonder hun persoonlijke omstandigheden te onderzoeken en dus zonder hen in staat te stellen hun argumenten tegen de door de relevante autoriteit genomen maatregel naar voren te brengen.

Het doel hiervan is te garanderen dat elk besluit tot verwijdering gebaseerd is op een individueel onderzoek waarbij rekening wordt gehouden met de individuele en contextuele omstandigheden.

Een uitzetting wordt gekenmerkt als “collectief” wanneer er geen redelijk en objectief onderzoek is naar het specifieke geval van elk individu binnen de groep. De grootte van de uitgezette groep is niet relevant: zelfs twee mensen kunnen voldoende zijn om een groep te vormen ⁽²³⁾.

Het beginsel van *non-refoulement* is direct gekoppeld aan het recht op asiel, wat een verplichting inhoudt om personen die om internationale bescherming verzoeken, toegang te verlenen tot het grondgebied en tot een eerlijke en efficiënte asielprocedure.

Praktische tip

Het is belangrijk dat u als voogd het beginsel van *non-refoulement* goed begrijpt. Zo kunt u gedurende de gehele asielprocedure waarborgen dat kinderen niet de toegang wordt geweigerd tot het land waar om bescherming kan worden verzocht, niet worden uitgezet of worden teruggestuurd naar een land waar zij het slachtoffer kunnen worden van vervolging en/of foltering, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

U moet ook het kind over dit beginsel informeren, zodat het kan aangeven welk risico het loopt in het land waarvan het de nationaliteit heeft of waar het vroeger gewoonlijk verbleef, of in een derde land waarnaar het mogelijk wordt teruggestuurd.

Recht op asiel

Het recht op asiel is een grondrecht dat waarborgt dat een persoon die internationale bescherming behoeft, daadwerkelijk de mogelijkheid heeft om bij de bevoegde autoriteit een verzoek om internationale bescherming in te dienen.

Het internationale recht, en met name de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948 ⁽²⁴⁾, bepaalt dat het recht op asiel een onvervreemdbaar en onmisbaar recht is, en

⁽²³⁾ Artikel 4 van het Vierde Protocol bij het EVRM.

⁽²⁴⁾ Artikel 14, Algemene Vergadering van de VN, [Universele Verklaring van de Rechten van de Mens](#), 10 december 1948, 217 A (III).

bepaalt met name dat iedereen “het recht [heeft] om in andere landen asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging”.

Op EU-niveau wordt het recht op asiel erkend door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ⁽²⁵⁾.

Het is belangrijk te bedenken dat het verlenen van toegang tot de asielprocedure niet noodzakelijkerwijs betekent dat de verzoeker internationale bescherming krijgt. Het verzoek wordt naar behoren behandeld door de bevoegde autoriteit, die vervolgens beslist of de persoon al dan niet bescherming krijgt.

Veel volwassenen en kinderen die mogelijk internationale bescherming behoeven, zijn niet op de hoogte van de rechten, verplichtingen en procedures voor het verzoeken om internationale bescherming. Het zijn daarom degenen die in de frontlinie op het gebied van migratie werken, die een cruciale rol spelen bij het waarborgen van het recht op asiel en het waarborgen van toegang tot internationale bescherming voor iedereen. Dit gebeurt door mensen die mogelijk om internationale bescherming willen verzoeken, proactief te identificeren, hen relevante informatie te geven over de mogelijkheid om asiel aan te vragen en hen door te verwijzen naar de relevante autoriteiten.

De wens om asiel aan te vragen kan in elke vorm worden uitgedrukt. Dit betekent dat de wens ook mondeling kenbaar kan worden gemaakt. Merk echter op dat woorden als “asiel” of “vluchteling” niet noodzakelijkerwijs uitgesproken hoeven te worden. Het volstaat dat de wil om om internationale bescherming te verzoeken, in welke vorm dan ook tot uiting komt. Het is bijvoorbeeld voldoende om een “angst voor terugkeer” uit te drukken.

Praktische tip

Als voogd speelt u een essentiële rol bij het waarborgen dat het recht op asiel volledig wordt geëerbiedigd. U kunt bijvoorbeeld een kind doorverwijzen naar de asielprocedure als het te kennen heeft gegeven asiel nodig te hebben zonder uitdrukkelijk te verwijzen naar “asiel” of “internationale bescherming”.

Verbod op foltering

Het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing hangt nauw samen met het in het vorige hoofdstuk beschreven beginsel van **non-refoulement**. Staten zijn verplicht **om personen binnen hun grondgebied te beschermen tegen blootstelling aan het risico van een dergelijke behandeling of bestraffing**, ongeacht of het

⁽²⁵⁾ Artikel 18, Europese Unie, [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie](#), 26 oktober 2012, 2012/C 326/02.

risico zich binnen of buiten het grondgebied bevindt ⁽²⁶⁾. Dit is een recht ten aanzien waarvan geen afwijking mogelijk is.

Recht op leven

Op internationaal niveau is het recht op leven vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, waarin wordt bevestigd dat iedereen “het recht [heeft] op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon” ⁽²⁷⁾.

Het recht op leven wordt ook erkend in het EU-Handvest van de grondrechten ⁽²⁸⁾. De lidstaten en hun ambtenaren hebben een positieve verplichting om het leven te beschermen, onder meer door preventieve maatregelen te nemen ⁽²⁹⁾. Dit vloeit voort uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waarvan de jurisprudentie overeenkomstig artikel 52, lid 3, ook als leidraad moet dienen voor de interpretatie van de in het Handvest opgenomen rechten.

⁽²⁶⁾ Het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing wordt in artikel 4 van het EU-Handvest als volgt erkend: “Niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen.” Het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing is een absoluut recht: er zijn geen uitzonderingen of erkenningen toegestaan. Dat betekent dat noch het algemeen belang noch de rechten van anderen, noch de handelingen van het slachtoffer, hoe gevaarlijk of crimineel ook, een behandeling kunnen rechtvaardigen die door het artikel wordt verboden.

⁽²⁷⁾ Artikel 3 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

⁽²⁸⁾ Artikel 2 van het EU-Handvest van de grondrechten: “1. Eenieder heeft recht op leven. 2. Niemand wordt tot de doodstraf veroordeeld of terechtgesteld.”

⁽²⁹⁾ Preventieve maatregelen kunnen bijvoorbeeld zijn iemand beschermen tegen verdrinking in de territoriale wateren van die staat, de persoon beschermen tegen geweld door anderen en tegen zelfbeschadiging, en mensen die in de buurt van gevaarlijke industriële locaties wonen, beschermen in het geval van een ramp. Beschouw dit in het licht van een verzoeker om internationale bescherming die praat over zelfmoord of een verzoeker in hechtenis die verklaart dat hij tuberculose of hiv heeft en medicijnen nodig heeft. In deze omstandigheden zijn de vertegenwoordigers van de staat verplicht om preventieve maatregelen te nemen om het leven van de verzoekers te beschermen.

3. Wat is het rechtskader met betrekking tot kinderrechten in internationale bescherming?

3.1. Internationaal en regionaal rechtskader

Het belangrijkste internationale rechtsinstrument met betrekking tot kinderrechten is het VRK. Alle lidstaten hebben dit verdrag geratificeerd en zijn verplicht het toe te passen op alle kinderen op hun grondgebied, ongeacht hun nationaliteit of wettelijke status. Het VRK erkent de sociale, economische, politieke, burger- en culturele rechten van kinderen.

Het VN-Comité voor de Rechten van het Kind houdt toezicht op de naleving door de verdragspartijen van het VRK en geeft richtsnoeren en aanbevelingen voor de uitvoering en interpretatie van het verdrag.

Artikel 22 van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind

De Staten die partij zijn, nemen passende maatregelen om te waarborgen dat een kind dat de vluchtelingenstatus wil verkrijgen of dat in overeenstemming met het toepasselijke internationale of nationale recht en de toepasselijke procedures als vluchteling wordt beschouwd, ongeacht of het al dan niet door zijn of haar ouders of door iemand anders wordt begeleid, passende bescherming en humanitaire bijstand krijgt bij het genot van de van toepassing zijnde rechten beschreven in dit Verdrag en in andere internationale akten inzake de rechten van de mens of humanitaire akten waarbij de bedoelde Staten partij zijn. (nadruk toegevoegd)

Het is belangrijk op te merken dat alle in het VRK genoemde rechten van toepassing zijn op kinderen die om internationale bescherming verzoeken. Om de rechten en bescherming te waarborgen van kinderen in de asielprocedure, die worden geacht zich in een bijzonder kwetsbare situatie te bevinden, is het echter van bijzonder belang om op de hoogte te zijn van de volgende rechten op:

- asiel;
- bescherming tegen geweld, misbruik en verwaarlozing;
- vrijheid;
- familie- en gezinsleven;
- vrijheid van meningsuiting en recht om te worden geïnformeerd;
- opleiding;
- gezondheidszorg;

- huisvesting;
- sociale uitkering en sociale zekerheid;
- naam, nationaliteit en identiteit.

Het VRK bevat vier bindende kernbeginselen, die als leidraad dienen voor de toepassing van de in het verdrag verankerde rechten.

Figuur 3. De vier belangrijkste bindende beginselen van het Verdrag inzake de rechten van het kind

Op regionaal niveau zijn er een groot aantal verdragen en daarmee samenhangende verdragsorganen die ook de rechten beschermen van kinderen die asiel zoeken ⁽³⁰⁾.

3.2. EU-rechtskader

Het bestaande EU-beleid en de bestaande EU-wetgeving bieden een kader voor de bescherming van de rechten van kinderen in de asielprocedure en bestrijken alle aspecten, waaronder de opvangvoorzieningen, de behandeling van hun verzoeken en de integratie.

In het Verdrag betreffende de Europese Unie ⁽³¹⁾ is de verplichting van de EU vastgelegd om de bescherming van de rechten van het kind te bevorderen. De bescherming van deze rechten is verder uitgewerkt in het EU-Handvest van de grondrechten, verordeningen en richtlijnen, evenals de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie ⁽³²⁾.

⁽³⁰⁾ EVRM; de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; Raad van Europa, [European Social Charter, Collected texts \(zevende uitgave\)](#), geactualiseerd op 1 januari 2015; Raad van Europa, [Verdrag inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik](#), CETS nr. 201, in werking getreden op 01.07.2010; Raad van Europa, [Verdrag inzake bestrijding van mensenhandel](#), CETS nr. 197, in werking getreden op 01.02.2008.

⁽³¹⁾ EU, [Geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) (PB C 326 van 26.10.2012).

⁽³²⁾ FRA, [Handboek over het Europese recht inzake de rechten van het kind](#), uitgave 2022, februari 2022.

Het EU-Handvest van de grondrechten ⁽³³⁾ omvat drie algemene beginselen, die zijn geïnspireerd op het VRK:

- kinderen moeten hun mening vrijelijk kunnen uiten en met die mening moet rekening worden gehouden in zaken die het kind aangaan, in overeenstemming met hun leeftijd en rijpheid;
- bij alle handelingen in verband met kinderen moet het belang van het kind een essentiële overweging vormen;
- ieder kind moet het recht hebben om regelmatig persoonlijke betrekkingen te onderhouden en rechtstreeks contact te hebben met beide ouders, tenzij dit tegen zijn belang indruist.

Zes wetgevingsinstrumenten, die als de “bouwstenen” van het GEAS worden beschouwd, bevatten een aantal bepalingen die specifiek op kinderen zijn gericht:

- de **richtlijn opvangvoorzieningen (ROV)** ⁽³⁴⁾, die tot doel heeft een menswaardige levensstandaard voor asielzoekers te garanderen, met vergelijkbare levensomstandigheden in alle lidstaten, verwijst **rechtstreeks** naar kinderen en niet-begeleide minderjarigen en stelt minimumnormen vast voor opvangvoorzieningen op maat ⁽³⁵⁾;
- de **RAP**, die een gemeenschappelijk rechtskader invoert om de verschillen tussen de nationale asielprocedures in de lidstaten te verkleinen en de kwaliteit en efficiëntie van de besluitvorming te waarborgen, voorziet in specifieke waarborgen voor kinderen tijdens de asielprocedure ⁽³⁶⁾;
- de **ER**, waarin de voorwaarden zijn vastgesteld voor de erkenning en status van onderdanen van derde landen of staatlozen als vluchtelingen of als begunstigen van subsidiaire bescherming, bevat specifieke garanties voor kinderen ⁽³⁷⁾. In de richtlijn wordt ook erkend dat sommige maatregelen neerkomen op vervolging, juist

⁽³³⁾ Artikel 24 van het EU-Handvest van de grondrechten.

⁽³⁴⁾ [Richtlijn 2013/33/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking) (PB L 180 van 29.6.2013).

⁽³⁵⁾ In de ROV wordt verwezen naar de volgende begrippen en categorieën in deze overwegingen en artikelen: “minderjarige” — artikel 2, punt d); “niet-begeleide minderjarige” — artikel 2, punt e); “gezinsleden” — artikel 2, punt c); “vertegenwoordiger” — artikel 2, punt j); “eenheid van het gezin” — overweging 9; “belang van het kind” — overweging 22, artikel 2, punt j), artikelen 23 en 24; “belang van de minderjarige” — artikel 11, lid 2; “kwetsbare personen” — artikelen 21 en 22; documentatie — artikel 6; “opsporen van de gezinsleden van de niet-begeleide minderjarige” — artikel 24, lid 3.

⁽³⁶⁾ In de RAP wordt verwezen naar de volgende begrippen en categorieën in deze overwegingen en artikelen: “minderjarige” — artikel 2, punt l); “niet-begeleide minderjarige” — artikel 2, punt m); “vertegenwoordiger” — artikel 2, punt n), en artikel 25; “belang van het kind” — overweging 33, artikel 2, punt n), artikel 25, lid 1, punt a), artikel 25, lid 6; het recht van niet-begeleide kinderen op toegang tot kosteloze juridische informatie — artikel 25, lid 4; “leeftijdsbeoordeling” — artikel 25, lid 5; het recht van het kind om een verzoek om internationale bescherming in te dienen en, in het geval van niet-begeleide kinderen, kan het verzoek om internationale bescherming namens hen ingediend worden door de bevoegde autoriteiten, zoals bepaald in artikel 7, lid 3.

⁽³⁷⁾ In de ER wordt verwezen naar de volgende begrippen en categorieën in deze overwegingen en artikelen: “minderjarige” — artikel 2, punt k); “gezinsleden” — artikel 2, punt j); “niet-begeleide minderjarige” — artikel 2, punt l); “eenheid van het gezin” — overweging 18; belang van het kind/de minderjarige — overwegingen 18, 19, 27, 38 en artikel 20, lid 5; recht op informatie — artikelen 22 en 31; “instandhouding van het gezin” — artikel 23; “opsporing van het gezin” — artikel 31, lid 5; “specifiek op kinderen gerichte vormen van vervolging” — overweging 28.

omdat zij specifiek op kinderen zijn gericht. Overeenkomstig de ER kunnen daden van vervolging de vorm aannemen van daden van genderspecifieke of kindspecifieke aard ⁽³⁸⁾. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om rekrutering van minderjarigen, vrouwelijke genitale verminking/besnijdenis, geweld in de gezins- en huiselijke sfeer, gedwongen huwelijken of kindhuwelijken ⁽³⁹⁾;

- de **Dublin III-verordening**, waarin de criteria zijn vastgelegd aan de hand waarvan wordt bepaald welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming, bevat specifieke bepalingen met betrekking tot kinderen, waarin specifieke waarborgen voor hen zijn vastgelegd en specifieke criteria om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is ⁽⁴⁰⁾;
- in de **Eurodac-verordening**, die de rechtsgrondslag vormt voor een EU-databank voor het vergelijken van vingerafdrukken om de doeltreffende uitvoering van de Dublin III-verordening te waarborgen, wordt verwezen naar het belang van het kind ⁽⁴¹⁾;
- de **richtlijn tijdelijke bescherming** ⁽⁴²⁾, waarin minimumnormen zijn vastgesteld voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van een massale toestroom van ontheemden. De richtlijn werd voor het eerst toegepast in maart 2022 na de militaire invasie van Rusland in Oekraïne. De richtlijn bevat bijzondere verplichtingen voor de lidstaten om kinderen te beschermen en de Europese Commissie heeft aanbevelingen gedaan over de wijze waarop aan deze verplichtingen moet worden voldaan ⁽⁴³⁾.

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie over de toepassing van de richtlijn tijdelijke bescherming op kinderen *Praktisch instrument voor voogden – Tijdelijke bescherming voor niet-begeleide kinderen die Oekraïne ontvluchten* van het EUAA-FRA, november 2022.

⁽³⁸⁾ Artikel 9, lid 2, punt f) en artikel 10 ER.

⁽³⁹⁾ UNHCR, *Richtlijnen voor internationale bescherming nr. 8: Asielaanvragen van kinderen op grond van artikel 1A, lid 2, en 1F van het Verdrag van 1951 en/of het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen*, 22 december 2009, HCR/GIP/09/08.

⁽⁴⁰⁾ Artikelen 6 en 8 van *Verordening (EU) nr. 604/2013* van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking) (PB L 180 van 29.6.2013).

⁽⁴¹⁾ Het belang van het kind zoals gedefinieerd in overweging 35 van *Verordening (EU) nr. 603/2013* van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de instelling van “Eurodac” voor de vergelijking van vingerafdrukken ten behoeve van een doeltreffende toepassing van Verordening (EU) nr. 604/2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend en betreffende verzoeken van rechtshandavingsinstanties van de lidstaten en Europol om vergelijkingen van Eurodac-gegevens ten behoeve van rechtshandhaving, en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1077/2011 tot oprichting van een Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht (herschikking) (PB L 180 van 29.6.2013).

⁽⁴²⁾ *Richtlijn 2001/55/EG van de Raad* van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (PB L 212 van 7.8.2001).

⁽⁴³⁾ Europese Commissie, webpagina over tijdelijke bescherming, beschikbaar op https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en.

4. Wat moet ik als voogd doen om het kind dat om internationale bescherming verzoekt, te ondersteunen?

4.1. Hoe ondersteun ik het kind?

In het algemeen kennen internationale en Europese normen onderstaande taken en verantwoordelijkheden toe aan voogden van niet-begeleide kinderen, om ervoor te zorgen dat hun belang wordt gerespecteerd.

Verwante publicatie

Een gedetailleerd overzicht van de rol van de voogd in de procedure is opgenomen in *Praktisch instrument voor voogden – De asielpcedure* van het EUAA-FRA, oktober 2023.

De veiligheid en het welzijn van het kind beschermen

- Wees beschikbaar en toegankelijk en besteed voldoende tijd aan elk kind.
- Ontwikkel een vertrouwensband met het kind en behandel het kind met respect en waardigheid.
- Bescherm het kind, onder meer door ervoor te zorgen dat het kind passende zorg en diensten krijgt en door het kind te beschermen tegen alle vormen en risico's van geweld en uitbuiting.
- Werk mee aan het vaststellen en/of beoordelen van de bijzondere behoeften of eventuele aanvullende kwetsbaarheden van het kind en verwijs het kind door naar de diensten die het nodig heeft.
- Ondersteun het kind bij het inschrijven voor school- of onderwijsprogramma's en bij het aanvragen van de diensten die het kind nodig heeft.
- Ondersteun het kind bij de overgang naar volwassenheid en een onafhankelijk leven.
- Verifieer familiebanden en ondersteun het opsporen van familieleden en/of gezinshereniging indien dit in het belang van het kind is.
- Ondersteun het kind in alle administratieve zaken.

De participatie van het kind vergemakkelijken door naar zijn standpunten te luisteren en anderen de ruimte bieden om de standpunten van het kind in overweging te nemen en het kind te informeren

Als voogd draagt u de verantwoordelijkheid om het kind te informeren over zijn rechten, de beschikbare diensten en de verschillende procedures die het kind aangaan, waaronder de specifieke stappen en de mogelijke uitkomst van de procedures. Betrek het kind proactief bij alle beslissingen en zorg ervoor dat het vertrouwelijkheidsbeginsel wordt gerespecteerd, zodat het kind zich veilig voelt om zijn standpunten naar voren te brengen.

Optreden als schakel tussen het kind en anderen

- Treed op als pleitbezorger voor het kind en behartig de rechten van het kind ten aanzien van de verschillende overheidsinstanties en dienstverleners en in specifieke procedures. Zorg ervoor dat het kind toegang heeft tot informatie van andere actoren, zoals advocaten of maatschappelijk werkers.
- Ondersteun het kind in de verschillende procedures en help het kind de inhoud van officiële communicatie, besluitvorming en procedures en wat die betekenen voor het kind, te begrijpen; zorg voor begrip en adequate vertolking of indien nodig toegang tot culturele bemiddelaars.

Helpen bij het vinden van een duurzame oplossing in het belang van het kind

- Help een duurzame oplossing voor het kind te identificeren en implementeren in het land van aankomst, in het land van herkomst of in een derde land, in overeenstemming met het belang van het kind.

Waar nodig rechtshandelingen verrichten, het kind bijstaan in gerechtelijke procedures en zorgen voor toegang tot rechtsbijstand en juridisch advies

- Vul de beperkte handelingsbekwaamheid van het kind aan, bijvoorbeeld bij het ondertekenen van officiële documenten namens het kind.
- Verzoek om internationale bescherming voor het kind wanneer dit in het belang van het kind is.
- Begeleid het kind naar hoorzittingen en gesprekken.
- Zorg ervoor dat het recht van het kind op juridische bijstand wordt nageleefd; dit kan juridische informatie, advies en in sommige gevallen vertegenwoordiging inhouden.
- Beheer het vermogen van het kind.

- Geef geïnformeerde toestemming voor medische onderzoeken en behandelingen van het kind, waaronder een medisch onderzoek ten behoeve van leeftijdsbeoordeling, voor zover van toepassing, op basis van overleg met het kind en in overeenstemming met wat in het belang van het kind is ⁽⁴⁴⁾.

Bijbehorend opleidingsmateriaal

Wilt u meer informatie over uw rol als voogd en wilt u uw vaardigheden verbeteren? Bekijk dan het opleidingsmateriaal dat het FRA in nauwe samenwerking met het Europees netwerk van voogdijinstellingen heeft ontwikkeld en dat beschikbaar is op <https://e-learning.fra.europa.eu/?lang=nl>. De opleiding is gebaseerd op internationale en EU-normen, met name het VRK, normen van de Raad van Europa en EU-wetgeving.

Het opleidingsmateriaal bestrijkt de uiteenlopende voogdijdiensten en opleidingscontexten voor niet-begeleide kinderen in de hele EU om een gestandaardiseerde leerervaring te bieden. Het kan ook worden aangepast aan verschillende contexten, zoals professionele, academische en vrijwilligerstrainingen en nationale of lokale behoeften. Het bouwt voort op eerdere werkzaamheden van het FRA op het gebied van voogdij.

Verwante aanbeveling van de Raad van Europa

Voor meer informatie over effectieve voogdij voor niet-begeleide en van hun familie gescheiden kinderen in de context van migratie, zie Aanbeveling CM/Rec(2019)11 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten ⁽⁴⁵⁾.

Beknopt overzicht van waar u rekening mee moet houden met betrekking tot internationale bescherming

Voor niet-begeleide kinderen in het kader van de internationale bescherming dient u met name het volgende in overweging te nemen.

- **Een beoordeling van de specifieke situatie van het kind, op basis van wat in het belang van het kind is.** Dit betekent dat alle mogelijke legale routes met het kind worden overwogen en geëvalueerd, zoals internationale bescherming, tijdelijke bescherming of andere mogelijke legale routes. Afhankelijk van het land kan deze beoordeling worden uitgevoerd door kinderbeschermingsautoriteiten en/of asielautoriteiten, waarbij u als aangewezen voogd wordt betrokken.
- **Registratie.** Als voogd moet u het kind ondersteunen bij het registreren en verzoeken om internationale bescherming volgens de nationale procedure. Wees ervan bewust

⁽⁴⁴⁾ Zie voor meer informatie de *Praktische gids van het FASO over leeftijdsbeoordeling – tweede editie*, 2018.

⁽⁴⁵⁾ *Recommendation CM/Rec(2019)11* of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration, vastgesteld op 11 december 2019.

dat in sommige gevallen nationale bescherming voor het kind een betere optie is en u het kind ook in die procedure ondersteunt (bijv. verblijfsvergunning op basis van minderjarigheid, toestemming om onder nationale bescherming te blijven, zoals op humanitaire gronden om te studeren of om gezondheidsredenen, bijzondere bescherming voor slachtoffers van huiselijk geweld).

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie over deze specifieke fase de *Praktische gids voor registratie – Indiening van verzoeken om internationale bescherming* van het EASO, december 2021.

- **Persoonlijk onderhoud.** Als het kind door de asielprocedure is geleid, moet u ervoor zorgen dat het de betekenis van het persoonlijk onderhoud en de mogelijke uitkomst ervan begrijpt.

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie over deze specifieke fase de beschikbare gidsen van het EUAA over verschillende onderwerpen met betrekking tot de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Alle gidsen zijn hier beschikbaar: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

- **Huisvesting.** De ROV waarborgt dat aan alle kinderen een standaardniveau van opvangvoorzieningen wordt gegarandeerd. Bovendien definieert de richtlijn bijzondere categorieën van kwetsbare verzoekers om internationale bescherming (zoals niet-begeleide kinderen) en worden staten in de richtlijn verplicht rekening te houden met de specifieke situatie van deze kwetsbare personen ⁽⁴⁶⁾. Ook voorziet de richtlijn in de beoordeling van de bijzondere opvangbehoeften van kwetsbare personen ⁽⁴⁷⁾. Artikel 23 ROV is gericht op de waarborging dat lidstaten zich primair laten leiden door het belang van het kind. Artikel 24 ROV stelt regels vast voor het opvangen van en het omgaan met niet-begeleide kinderen.

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie de *Handleiding voor opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen: operationele normen en indicatoren* van het EASO, december 2018.

- **Toegang tot onderwijs.** De ROV bepaalt dat de lidstaten verzoekers om internationale bescherming die kind zijn, toegang verlenen tot onderwijs onder vergelijkbare omstandigheden als eigen onderdanen, zolang een tegen hen gerichte verwijderingsmaatregel niet daadwerkelijk wordt uitgevoerd ⁽⁴⁸⁾. Eenmaal ingeschreven

⁽⁴⁶⁾ Artikel 21 ROV.

⁽⁴⁷⁾ Artikel 22 ROV.

⁽⁴⁸⁾ Artikel 14 ROV.

op een school dienen niet-begeleide kinderen van dezelfde diensten gebruik te kunnen maken als kinderen die onderdaan zijn, met inachtneming van hun bijzondere behoeften. Als voogd moet u ervoor zorgen dat daadwerkelijk toegang wordt verleend tot onderwijs van goede kwaliteit. Het is misschien nodig dat u het kind bij eventuele administratieve eisen helpt, bijvoorbeeld door eerder behaalde graden of diploma's te laten waarderen of de toegang tot taallessen te vergemakkelijken.

- **Toegang tot medische of andere hulp.** In meerdere artikelen van de ROV wordt verwezen naar gezondheidszorg ⁽⁴⁹⁾. Niet-begeleide kinderen zijn personen die bijzondere behoeften kunnen hebben, en hebben daarom recht op medische of andere hulp. Daarbij kan het gaan om psychologische steun voor kinderen die getuige zijn geweest van oorlogsmisdaden, of hulpverlening aan kinderen die slachtoffer zijn geweest van verkrachting. Als voogd moet u ervoor zorgen dat het kind wordt doorverwezen en doeltreffende toegang heeft tot de hulpdiensten.
- **Gezinshereniging.** De voogd moet nauw contact met de ouders van het kind bevorderen, mits dit in het belang van het kind is. Wanneer het kind geen contact met ouders of familieleden heeft of niet weet waar die zich bevinden, moet de voogd de autoriteiten aanmoedigen om een gezinsopsporing en eventueel gezinshereniging op te starten.

Verwante publicatie

Zie voor meer informatie over waarborgen in het asielproces *Praktisch instrument voor voogden – De asielprocedure* van het EUAA-FRA, oktober 2023.

Alternatieve legale trajecten in uw land

In te vullen door het EU+-land.

Landspecifieke informatie over alternatieve trajecten is te vinden op het platform “Who is Who” van het EUAA, beschikbaar op <https://whoiswho.euaa.europa.eu/>.

Houd er rekening mee dat “andere legale trajecten” kinderen niet de mogelijkheid mogen ontnemen om internationale bescherming aan te vragen, mocht dat nodig blijken.

⁽⁴⁹⁾ Artikelen 13, 17 en 19 ROV.

4.2. Hoe kan het belang van het kind in de asielpprocedure worden gewaarborgd?

In elk proces in het belang van het kind moet terdege rekening worden gehouden met de standpunten van het kind; de standpunten van de ouders of voogd/verzorger; de identiteit van het kind; de familiale omgeving, de familierelaties en de contacten van het kind; de situatie in hun land van herkomst; hun beschermingsbehoeften; de zorg, bescherming en veiligheid van het kind, waaronder het welzijn en de ontwikkeling van het kind; kwetsbare situaties, waaronder de risico's waarmee het kind wordt geconfronteerd en de bronnen van bescherming, het niveau van integratie in het gastland; en de geestelijke en lichamelijke gezondheid, het onderwijs en de sociaaleconomische omstandigheden ⁽⁵⁰⁾.

Deze analyse kan door maatschappelijk werkers in dienst van de asielinstantie of door anderen worden uitgevoerd en ter beschikking worden gesteld van de asielinstantie. In de analyse moet rekening worden gehouden met het geslacht van het kind; zijn seksuele gerichtheid of genderidentiteit; nationale, etnische of sociale afkomst; godsdienst; handicap; migratie- of verblijfsstatus; burgerschapsstatus; leeftijd; economische status; politieke of andere mening ⁽⁵¹⁾; culturele en taalkundige achtergrond of andere status.

⁽⁵⁰⁾ UNHCR, *2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child*, mei 2021.

⁽⁵¹⁾ Verenigde Naties, *Joint general comment No. 3 (2017)* van het Comité voor de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden en nr. 22 (2017) van het Comité voor de rechten van het kind over de algemene beginselen betreffende de mensenrechten van kinderen in de context van internationale migratie, 16 november 2017, deel I, alinea 3.

Praktische tip

Als voogd moet u ervoor zorgen dat het belang van het kind wordt beoordeeld door de autoriteiten wanneer er beslissingen worden genomen die invloed hebben op het kind ⁽⁵²⁾. Het kan bijvoorbeeld gaan om beslissingen over veiligheid, huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, vrijetijdsbesteding, juridische vertegenwoordiging, mogelijke verplaatsingen en/of overdrachten naar een andere lidstaat of een andere duurzame oplossing, maar ook om het opsporen en herenigen van het gezin. Tijdens de beoordeling moet het recht van het kind om gehoord te worden, gerespecteerd worden (zie volgende paragraaf).

U moet beslissingen die een negatieve impact hebben op het kind, opvolgen met een passend mechanisme, tussenbeide komen wanneer het welzijn van het kind in gevaar is en, binnen de grenzen van uw gezag, elke beslissing aanvechten die geacht wordt in strijd te zijn met het belang van het kind en/of dat belang niet bevordert.

Om het belang van het kind te begrijpen, moeten besluitvormers de behoeften van het kind in de asielprocedure uitvoerig beoordelen en rekening houden met die behoeften. Dit betekent dat zij het kind tijdens de hele administratieve procedure moeten ondersteunen, maar ook dat zij bij de autoriteiten moeten kunnen bemiddelen als het kind bijzondere behoeften heeft, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting, onderwijs en gezondheidszorg. Uw rol is om het welzijn van het kind te bevorderen en om te reageren als het kind moeilijkheden ondervindt in de omgang met de autoriteiten en het administratieve systeem.

Verwante publicatie

Voor meer gedetailleerde informatie over de specifieke maatregelen die tijdens de asielprocedure moeten worden genomen, wordt verwezen naar een ander instrument in deze reeks, [*Praktisch instrument voor voogden – De asielprocedure*](#) van het EUAA-FRA, oktober 2023.

Zie voor een uitgebreid overzicht de [*Praktische gids over het belang van het kind in de asielprocedure*](#) van het EASO, 2019.

⁽⁵²⁾ VN-Comité voor de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden, [*Joint general comment No. 3 \(2017\) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 22 \(2017\) of the Committee on the Rights of the Child on the general principles regarding the human rights of children in the context of international migration*](#), 16 november 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22; VN-Comité voor de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden, [*Joint general comment No. 4 \(2017\) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 23 \(2017\) of the Committee on the Rights of the Child on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return*](#), 16 november 2017, CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23.

Praktische tip

Als voogd moet u deelnemen aan relevante beoordelingen over het kind om ervoor te zorgen dat de rechten en het belang van het kind een primaire overweging zijn in alle besluitvormingsprocessen en dat het recht van het kind om te worden gehoord, wordt geëerbiedigd. Dit is vereist op grond van artikel 12 VRK en artikel 24 van het EU-Handvest van de grondrechten.

4.3. Hoe de deelname van het kind te vergemakkelijken

Het recht om te worden gehoord (artikel 12 VRK) beschrijft het recht van kinderen om hun standpunten te laten horen en in aanmerking te laten nemen in overeenstemming met hun leeftijd en rijpheid. Dit recht geldt voor alle beslissingen die het kind aangaan, ook in verband met dienstverlening en administratieve en gerechtelijke procedures. Kinderen hebben uiteenlopende behoeften wanneer het gaat om hun standpunten te laten horen en gehoord te worden. Sommige kinderen zijn verlegen, anderen hebben een auditieve of spraakstoornis, weer anderen hebben een tolk nodig. Sommige kinderen kunnen ervaring hebben met het vormen en uiten van hun mening, anderen hebben hier wellicht meer moeite mee. De voogd moet er ook voor zorgen dat het kind niet al te hoge verwachtingen koestert, omdat de besluiten van de autoriteiten niet altijd overeenstemmen met de wensen van het kind.

In het geval van niet-begeleide kinderen die internationale bescherming zoeken, moeten overheidsambtenaren en dienstverleners voor de meeste kinderen garanderen dat zij toegang hebben tot de hulp van een tolk en dat de tolkdiensten de kwaliteitsnormen respecteren, geen inbreuk maken op de inhoud en de essentie van de communicatie, neutraal zijn en het kind op geen enkel moment intimideren. Het geslacht van een tolk en de behandelend ambtenaar kan relevant zijn voor een kind. Het kind moet dan ook om zijn voorkeur worden gevraagd, vooral wanneer het kind slachtoffer van geweldpleging of uitbuiting is, of wanneer de communicatie betrekking heeft op andere gevoelige kwesties.

Dit recht hangt nauw samen met het recht om geïnformeerd te worden. Het kind heeft te allen tijde het recht om informatie op te vragen, te ontvangen en te delen ⁽⁵³⁾. De informatie moet worden verstrekt in een taal die het kind begrijpt. Het verstrekken van informatie aan het kind

⁽⁵³⁾ VN VRK, op. cit., voetnoot 6; Algemene Vergadering van de VN, [Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten](#), 16 december 1966, Verenigde Naties, verzameling van verdragen, vol. 999, blz. 171; VN-Comité voor de rechten van het kind, [General comment No. 6 \(2005\): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin](#), 1 september 2005, CRC/GC/2005/6; VN-Comité voor de rechten van het kind (VRK), [General comment No. 12 \(2009\): The right of the child to be heard](#), 20 juli 2009, CRC/C/GC/12; VN-Comité voor de rechten van het kind (VRK), [General comment No. 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration \(art. 3, para. 1\)](#), 29 mei 2013, CRC/C/GC/14; Raad van Europa, [Europese Overeenkomst inzake de uitoefening van de rechten van het kind](#), ETS nr. 160, in werking getreden op 01.07.2000.

is de verantwoordelijkheid van alle actoren die in contact staan met het kind, maar is ook een zeer belangrijk aspect van uw rol als voogd. Het kind krijgt mogelijk geen passende informatie, heeft de informatie wellicht verkeerd begrepen of is deze misschien vergeten. Dit recht hangt nauw samen met het recht op juridische bijstand.

Het recht op vertrouwelijkheid in het kader van asiel moet te allen tijde worden toegekend. Het kind moet ervan op de hoogte worden gebracht dat alle gedeelde informatie vertrouwelijk is en in geen geval zal worden gedeeld met de autoriteiten van het land van herkomst. De informatie moet op een kindvriendelijke manier worden verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd en rijpheid van het kind.

Praktische tip

Als voogd hebt u de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de juiste informatie het kind bereikt.

Andere praktische stappen kunnen zijn: kinderen toestaan en aanmoedigen om zonder onderbreking te spreken; de kinderen niet beoordelen, tegenspreken of uitdagen over de informatie die zij geven. Geef kinderen en gezinnen het recht om vragen te stellen en vraag actief om toestemming voordat u de informatie deelt. Reserveer voldoende tijd voor de rustmomenten en onderbrekingen waarin het kind mag bewegen, spelen en met vrienden in contact mag treden. Help bepalen hoe het best kan worden gecommuniceerd met kinderen met een handicap en werk mee bij het toepassen van deze werkwijze. Zorg voor schrijf- en tekenmateriaal om kinderen te helpen hun verhalen te beschrijven ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵⁴⁾ UNHCR, *Technical Guidance: Child Friendly Procedures*, 2021.

Bijlage 1. Andere bronnen

EUAA

Toegang tot de asielprocedure en registratie

- EUAA, [*Practical Guide on Information Provision in the Asylum Procedure*](#), februari 2023.
- EASO, [*Praktische gids over registratie – Indiening van verzoeken om internationale bescherming*](#), december 2021.

Behandeling van het verzoek

- EUAA, [*Practical Guide on Political Opinion*](#), december 2022.
- EUAA, [*Practical Guide – Interviewing applicants with religion-based asylum claims*](#), november 2022.
- EASO, [*Guidance on Membership of a Particular Social Group*](#), maart 2020.
- EASO, [*Praktische gids: Voorwaarden voor internationale bescherming*](#), april 2018.
- EASO, [*Praktische gids: Bewijsbeoordeling*](#), maart 2015.
- EASO, [*Praktische gids: Persoonlijk gesprek*](#), december 2014.

Hulpmiddelen in verband met kinderen

- EUAA-FRA, praktische instrumenten voor voogden over de volgende onderwerpen:
 - [*tijdelijke bescherming voor niet-begeleide kinderen die Oekraïne ontvluchten*](#), november 2022;
 - [*de asielprocedure*](#), oktober 2023;
 - [*transnationale procedures*](#), 2023.
- EASO-animaties over:
 - [*leeftijdsbeoordeling voor kinderen*](#), 2021;
 - [*leeftijdsbeoordeling voor functionarissen*](#), 2020.
- EASO, [*Praktische gids over het belang van het kind in asielprocedures*](#), 2019.
- EASO, [*Practical Guide on Family Tracing*](#), maart 2016.

FRA

FRA, *Guardianship for unaccompanied children – A manual for trainers of guardians*, 1 maart 2023.

FRA, *Handbook on European Law Relating to the Rights of the Child – 2022 edition*, 13 april 2022.

E-learningmateriaal van het FRA, 2022, beschikbaar op <https://e-learning.fra.europa.eu/?lang=nl>.

FRA, *Handboek Europees recht op het gebied van asiel, grenzen en immigratie – Uitgave 2020*, 17 december 2020.

FRA-Europese Commissie, *Voogdij voor kinderen die van ouderlijke zorg verstoken zijn*, 26 juni 2014.

FRA en de Raad van Europa, *Fundamental rights of refugees, asylum applicants and migrants at the European borders*, 2020.

Europees netwerk van voogdijinstellingen

Europees netwerk van voogdijinstellingen, *Standaarden van het Europees netwerk van voogdijinstellingen voor de verstrekking van voogdij aan niet-begeleide en alleenstaande kinderen*, 2022.

Europees netwerk van voogdijinstellingen, *Children on the Move – A guide to working with unaccompanied children in Europe*, februari 2021.

Europees netwerk van voogdijinstellingen, *Pilot Assessment System for Guardianship*, september 2019.

UNHCR

UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures*, 2021.

UNHCR, *Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and determining the best interests of the child*, mei 2021.

UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 22 december 2009, HCR/GIP/09/08.

UNICEF

UNICEF, [*Accelerating Inclusion of Refugee Children*](#), juni 2023.

UNICEF, [*Strengthening Inclusive Social Protection Systems*](#), februari 2023.

UNICEF, [*Verdrag inzake de rechten van het kind: de versie voor kinderen*](#), 2019.

UNICEF, [*A right to be Heard*](#), december 2018.

UNICEF, [*Psychosocial Support in Humanitarian Settings*](#), augustus 2018.

Internationale Organisatie voor Migratie

Internationale Organisatie voor Migratie, “[*Caring for unaccompanied migrant children*](#)”: toolkit ter bevordering van cultuurgevoeligheid in de zorg voor niet-begeleide kindmigranten, 2022.

Internationale Organisatie voor Migratie, “Trafficking in persons: Protection and assistance to victims”. Een in eigen tempo te volgen e-learningcursus beschikbaar op [*E-Campus*](#).

Raad van Europa

Raad van Europa, [*Recommendation CM/Rec\(2022\)22 of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration and its Explanatory Memorandum*](#), vastgesteld op 14 december 2022.

Raad van Europa, [*Recommendation CM/Rec\(2019\)11 of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration*](#), vastgesteld op 11 december 2019.

Raad van Europa, [*How to convey child friendly information to children in migration: a Handbook for frontline professionals*](#), december 2018.

Lijst van figuren

Figuur 1. Soorten bescherming	11
Figuur 2. Het verband tussen de grondrechten en het recht op asiel.....	13
Figuur 3. De vier belangrijkste bindende beginselen van het Verdrag inzake de rechten van het kind	19

■ Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

